

Մ Ա Յ Ր Ա Թ Ո Ռ Ո Ւ Մ

ՄԱՅԻՍԻ 3-ին, ԿԻՐԱԿԻ, Մայր Տաճարում, Իջման Ս. Սեղանի վրա պատարագեց արժանապատիվ Տ. Հակոբ քահանա Հակոբյանը:

Պատարագին ներկա էր Վեհափառ Հայրապետը:

Նույն օրը, երեկոյան ժամը 4-ին, Վեհաբանում տեղի ունեցավ ճարտարապետական խորհրդակցութիւն Վեհափառ Հայրապետի նախագահութեամբ, որտեղ քննարկվեց Մայր Տաճարի Ավագ Սեղանի մարմարապատման աշխատանքների ընթացքը:

ՄԱՅԻՍԻ 5-ին, ԵՐԵՎԱՆԻ, Թբիլիսիից Մայր Աթոռ վերադարձան գերաշնորհ Տ. Հայկազուն եպիսկոպոս Աբրահամյանը և հոգեշնորհ Տ. Բաբգեն վարդապետ Ապատոյանը, որոնք հին տոմարով Զատական տոնները անցկացնելու համար գնացել էին Թբիլիսի:

ՄԱՅԻՍԻ 7-ին, ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ, «Համբարձումն Քրիստոսի»: Մայր Տաճարում հանդիսավոր եպիսկոպոսական սուրբ պատարագ մատուցեց Հոգևոր Ծեմարանի վերատեսուչ գերաշնորհ Տ. Հայկազուն եպիսկոպոս Աբրահամյանը և օրվա տոնի նշանակութեամբ մասին քարոզեց ճեղի ի հօրէ և եկի յաշխարհ, դարձեալ թողնում զաշխարհ և երթամ առ Հայր» բնաբանով: Իր քարոզի երկրորդ մասը սրբազան հայրը նվիրեց հիշատակին «փոխադրութեան Հայրապետական Աթոռոյն Հայոց ի Սոսյ ի Ս. Էջմիածին յամի Տեառն 1441»: Այդ առթիվ սրբազան հայրը մաղթանքներ արեց Վեհափառ Հայրապետի արևշատութեան և բարվոք գործունեութեան համար:

Հավարտ սուրբ պատարագի, օրվա ազգային տոնի առթիվ Վեհափառ Հայրապետի հանդիսադրութեամբ կատարվեց Հայրապետական մաղթանք:

ՄԱՅԻՍԻ 8-ին, ՈՒՐԱԿԻ, թեմական գործերով Մայր Աթոռ ժամանեցին Վրաստանի հայոց թեմի ժամանակավոր առաջնորդական փոխանորդ հոգեշնորհ Տ. Նղիշի վարդապետ Սարգսյանը, Շիրակի թեմի առաջնորդ հոգեշնորհ Տ. Հայրիկ վարդապետ Ավետիսյանը, Աղբբեջանի թեմի առաջնորդ հոգեշնորհ Տ. Տիրայր վարդապետ Մարտիկյանը և Ս. Գեղարդի վանքի վանահայր հոգեշնորհ Տ. Մուշեղ վարդապետ Պետիկյանը:

ՄԱՅԻՍԻ 11-ին, ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ, Մայր Տաճարում, Իջման Ս. Սեղանի վրա, իր եպիսկոպոսական անդրանիկ պատարագը մատուցեց Հարավային Ամերիկայի Հայրապետական պատվիրակ նորապսակ գերաշնորհ Տ. Բաբգեն եպիսկոպոս Ապատոյանը: Սուրբ պատարագի երգեցողութիւնը կատարեցին Հոգևոր Ծեմարանի սաները:

ՄԱՅԻՍԻ 15-ին, ՈՒՐԱԿԻ, առավոտյան ժամը 8-ին, ինքնաթիռով Մոսկվա մեկնեց Հարավային Ամերիկայի Հայրապետական պատվիրակ գերաշնորհ Տ. Բաբգեն եպիսկոպոս Ապատոյանը: Երևանի օդանավակայանում սրբազան հորը ճանապարհեցին Հոգևոր Ծեմարանի վերատեսուչ Տ. Հայկազուն եպիսկոպոս Աբրահամյանը, Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ հոգեշնորհ Տ. Վահան վարդապետ Տերյանը, «Էջմիածին» ամսագրի խմբագիր Արթուր Հատիտյանը, դիվանապետ Հայկ Առաքելյանը և ուրիշները:

Նույն օրը, Հոգևոր Ծեմարանի ամբողջ ուսանողութիւնը և ուսուցչական կազմը, զբոսավորութեամբ վերատեսուչ սրբազանի, ուխտագնացութիւն կատարեցին դեպի Գառնի և Գեղարդ: Գառնիի պատմական ավերակներում, ինչպես նաև Ս. Գեղարդի վան-

քի հոյակապ վիմափոր տաճարներում, վանքի շինությունների և մշակութային մեծ կենտրոն լինելու մասին պատմական արժեքավոր բացատրություններ տվեց Հոգևոր Ճեմարանի հայ ժողովրդի պատմության դասախոս դոցենտ Ն. Հարությունյանը: Գեղեցիկ օր անցկացնելուց հետո Ս. Գեղարդի վանքում, ուսանողները տաճարում մասնակցեցին նաև երեկոյան ամենօրյա ժամերգությանը: Սրբազանը «Հոգևոր» ասաց վանքի կառուցման և պահպանման գործում իրենց իմացական, բարոյական, նյութական նպաստը բերած բոլոր հանգուցյալ հոգիների հիշատակին: Ուսանողությունը երեկոյան ժամը 6-ին, լավագույն տպավորություններով և անմոռանալի հուշերով, վերադարձավ Մայր Աթոռ:

ՄԱՅԻՍԻ 17-ին, ԿԻՐԱԿԻ, ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍ: Մայր Տաճարում հանդիսավոր եպիսկոպոսական պատարագ մատուցեց գերաշնորհ Տ. Հայկազուն սրբազանը և օրվա տոնի նշանակության մասին խոսեց ոգեշունչ քարոզ «Եւ եղիցի յետ այսորիկ հեղից յՈղտոյ իմմէ՛ ի վերայ ամենայն մարմնոյ. և մարգարէացցին ուստերք ձեր և դստերք ձեր. և ծերք ձեր երազովք երազեսցին, և երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն» (Յովել Բ 28) բնաբանով: Իր քարոզում սրբազանը ծանրացավ Սուրբ Հոգու զորության և ներգործության, ինչպես առաքյալների, այնպես էլ հավատացյալների վրա և հորդորեց «շշիշուցանել» Ս. հոգին:

ՄԱՅԻՍԻ 21-ին, ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ, ժամը 1-ին, Հոգևոր Ճեմարանի դահլիճում, Մայր Աթոռի միաբանության, Հոգևոր Ճեմարանի դասախոսական կազմի, ուսանողության և վանքի պաշտոնեության համար ելույթ ունեցավ Հայաստանում հյուր գտնվող Լենինգրադի ֆիլհարմոնիայի արտիստների խումբը «Էմիրիտոն» երաժշտական գործիքի վրա: Դաշնամուրի ընկերակցությունը և Ալ. Իվանովի ղեկավարությամբ: «Էմիրիտոն»-ը ուսական երաժշտական գործիք է, որի ստեղծարարը կարող է փոխարինել սիմֆոնիկ նվագախմբում գործածվող գործիքները միանգամից: Գործիքի հեղինակն է Ալ. Իվանովը, այն պատրաստվել է 1952 թվականին Լենինգրադում: Համերգին ելույթ ունեցավ նաև երգչուհի Բոկաստովան, որը կատարեց ուսական և արևմտյան ստեղծագործություններից որոշ երաժշտական համար-

ներ: «Էմիրիտոն»-ի վրա նվագում էր արտիստ Լազարևը, դաշնամուրի պարտիան կատարում էր արտիստ Իսկոսովը:

Համերգին ներկա էր նաև Վեհափառ Հայրապետը, որը համերգից հետո Վեհարանում ընդունեց շնորհալի արվեստագետներին և դրույց ունեցավ նրանց հետ:

ՄԱՅԻՍԻ 24-ին, ԿԻՐԱԿԻ, առավոտյան ժամը 8-ին, Վեհափառ Հայրապետը մեկնեց Մոսկվա, մասնակցելու համար Խաղաղության Պաշտպանության Համաշխարհային Խորհրդի ստեղծման 10-ամյակի հոբելյանական հանդիսություններին: Վեհափառ Հայրապետին ճանապարհեցին Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի, միաբանության անդամները, Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ հոգեշնորհ Տ. Վահան վարդապետ Տերյանը, քահանայից դասը և Մայր Աթոռի պաշտոնեությունը:

Նորին Ս. Օծուխյանը ճանապարհելու համար օդանավակայան էր եկել նաև Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պր. Ս. Գասպարյանը:

Վեհափառ Հայրապետին ընկերակցում էր հոգեշնորհ Տ. Եղիշև վարդապետ Սարգսյանը:

ՄԱՅԻՍԻ 24-ին, ԿԻՐԱԿԻ, «սկիզբն յարութեան կիրակէից, յիշատակ եղիայի մարգարէին»: Մայր Տաճարում, Իշման Ս. Սեղանի վրա պատարագեց և քարոզեց գերաշնորհ Տ. Հայկազուն սրբազանը՝ «Եղիցի կրկին ոգիդ թո ի վերայ իմ» (Գ Թագ. Բ 9) բնաբանով: Քարոզիչը սրբազանը այս բնաբանով եղիա մարգարեին բնութագրեց իբրև ճշմարիտ աստվածապաշտ, նախանձախնդիր մովսիսական օրինաց, ճշմարիտ հայրենասեր և անվախ քարոզիչ միակ Աստուծո:

ՄԱՅԻՍԻ 25-ին, ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ, «Տօն սրբոց կուսանացն Հոփիսիմեանց»: Հոփիսիմյանց վանքը վերանորոգության մեջ լինելու պատճառով նախատոնակը, առավոտյան ժամերգությունը կատարվեցին և սուրբ պատարագը մատուցվեց Մայր Տաճարում: Պատարագեց արժանապատիվ Տ. Հակոբ քահանա Հակոբյանը, քարոզեց գերաշնորհ Տ. Հայկազուն եպիսկոպոսը՝ «Բազում դստերք ստացան զմեծութիւն, բազումք արարին զօրութիւն, բայց դու առանկ եղեր և անցուցեր զամենբումբբ: Սուտ հաճութիւն և ընդունայն գեղումբբ: Սուտ հաճութիւն և ընդունայն գեղումբբ»:

կնոջ ոչ գոյի քեզ...» (Առակք Սողոմոնի, ԼԱ 29-30) բնաբանով:

Սրբազանը նախ տվեց Հռիփսիմյանց կույսերի պատմությունը և ապա վեր առավ այդ խմբին Հռիփսիմե կույսի ճշմարիտ հավատը և այն հոգեկան ուժը, որով նա արհամարհեց աշխարհիկ և ունայն փառքերը: Սրբազանը շեշտեց հոգեկան գեղեցկության բարոյական մեծ նշանակությունը և կոչ արեց քրիստոնյա մայրերին՝ իրենց զավակները մեծացնել այդ ոգով:

ՄԱՅԻՍԻ 26-ին, ԵՐԵՎԱՆԻ, «Տօն սրբոց կուսանացն Գայիանեանց»: Ս. Գայանյանց վանքում պատարագեց և քարոզեց արժանապատիվ Տ. Հովհաննես քահանա Մարուքյանը, ծանրանալով նահատակ կույսերի հավատի և հոգեկան քաղցրության վրա:

ՄԱՅԻՍԻ 28-ին, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, «Տօն Սրբոյն Յովհաննու Կարապետին և Աթանազիենայ եպիսկոպոսին»: Մայր Տաճարում սուրբ պատարագ մատուցվեց: Պատարագին էր արժանապատիվ Տ. Մկրտիչ ավագ քահանա Մկրտչյանը: Ս. Շողակաթ վանքի վերանորոգման պատճառով այնտեղ եկեղեցական պաշտամունք տեղի չունեցավ:

ՄԱՅԻՍԻ 30-ին, ՇԱՐԱԹ, «Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ ելնի վերապէն»: Օրվա տոնի առթիվ իջման Ս. Սեղանի վրա եպիսկոպոսական հանդիսավոր պատարագ մատուցեց գերաշնորհ Տ. Վարդան եպիսկոպոս Տեր-Սահակյանը և քարոզեց Ս. Գրիգոր Լուսավորչի կյանքի և առաքելական գործունեության մասին:

Նույն օրը խոր վիրապի վանքի ուխտագնացության օրն էր: Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ հոգեշնորհ Տ. Վահան վարդապետ Տերյանը, ուխտավորների բազմության ներկայությամբ, պատարագեց խոր վիրապի վանքում և քարոզեց մեծ սրբի հայ ժողովրդին բերած հոգևոր ու բարոյական լուսավորության շուրջը:

Ա Յ Յ Ե Լ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր

ՄԱՅԻՍԻ 5-ին, ԵՐԵՎԱՆԻ, Մայր Տաճար այցելեցին ամերիկահայ և հայրապահայ մի խումբ տուրիստներ: Իջման Ս. Սեղանի առաջ իրենց ուխտը կատարելուց հետո, նրանք այցելեցին եկեղեցա-հնագիտական թանգարանը, որից հետո Վեհափառ Հայրապետը բարեհաճեց Վեհարանում ընդունել

ՄԱՅԻՍԻ 31-ին, ԿԻՐԱԿԻ, «Տօն Կաթուղիկէ Ս. Էջմիածնի»: Մայր Աթոռի տոնի ուրախ առիթով Մայր Տաճարում, Իջման Ս. Սեղանի վրա մատուցվեց հանդիսավոր սուրբ պատարագ: Պատարագեց Հոգևոր Ճեմարանի վերատեսուչ գերաշնորհ Տ. Հայկազուն եպիսկոպոս Աբրահամյանը և քարոզեց «Թագաւոր երկնաւոր, գեղեղեցի քո անշարժ պահեա, և գերկրպագուս անուանդ քում պահեա ի խաղութեան» շարականի բնաբանով: Քարոզիչ սրբազանը նախ խոսեց Ս. Էջմիածնի շինության պատմության մասին, ապա ծանրացավ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հայ ժողովրդի կյանքում կատարած հոգևոր, բարոյական, մշակութային մեծ առաքելության վրա: Քարոզի վերջում սրտագին բարեմաղթություններ արեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի անասանության, Հայ Եկեղեցու պայծառության, հայ ժողովրդի հավերժության և Վեհափառ Հայրապետի կյանքի արևշատության համար:

Հավարտ սուրբ պատարագի Մայր Տաճարում կատարվեց մաղթանք Ս. Էջմիածնի համար:

ՄԱՅԻՍ ԱՄՍԻՆ, Հոգևոր Ճեմարանի դահլիճում, միաբանության և ուսանողների համար, «Հայ ճարտարապետությունը» հետաքրքիր թեմայի շուրջ շորս դասախոսություն կարդաց ճարտարապետական գիտությունների թեկնածու և Մայր Աթոռի ճարտարապետական հանձնաժողովի անդամ դոցենտ Վարդադատ Հարությունյանը, Հարգելի դասախոսը մոգական լապտերով ցույց տվեց հայ ճարտարապետության նշանավոր հուշարձանների նկարները: Այս շատ հետաքրքիր և գիտական դասախոսությունները լավեցին հարաճուն հետաքրքրությամբ:

Վերատեսուչ սրբազանը իր ղգացված շնորհակալությունը հայտնեց հարգելի դասախոսին՝ իր այնքան շահեկան դասախոսությունների շարքի համար:

հայրենակարոտ ուխտավորներին: Ընդունելությունը տևեց մոտ մեկ ժամ: Հայ տուրիստները Վեհափառ Հայրապետին պատմեցին իրենց տպավորությունների մասին և հետաքրքրվեցին Մայր Աթոռի շինարարությանը և տպարանի վերաբացման վերաբերյալ հարցերով: Վերջում Վեհափառ Հայրապետը

պետը օրհնեց բոլորին և մաղթեց, որ նրանց մեջ վառ մնա հայ հավատն ու սերը դեպի Ս. Էջմիածինն ու Հայրենիքը:

ՄԱՅԻՍԻ 9-ին, ՇԱՐԱԹ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին այցելեց ՍՍՌՄ Շինարարության ակադեմիայի ակադեմիկոս Հյուսիսինովը: Հարգելի հյուրը դիտեց Մայր Տաճարը, ծանոթացավ նրա ճարտարապետական առանձնահատկություններին, նոր պեղումներին, որտեղ նրան բացատրություն էր տալիս ճարտարապետության թեկնածու Ալ. Սահինյանը, որը զիսավորում է նոր պեղումների աշխատանքները: Ակադեմիկոս Հյուսիսինովը լավագույն տպավորություններով մեկնեց Մայր Աթոռից:

ՄԱՅԻՍԻ 12-ին, ԵՐԵՎՇԱՐԹԻ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին այցելեցին հունգարական գրողներ Լասլո Նեմեշը (արձակագիր) և Կլարա Ֆեհերը (արձակագիր-դրամատուրգ): Նրանք եղան Մայր Տաճարում, եկեղեցահնագիտական թանգարանում և լավագույն տպավորություններով վերադարձան Երևան:

ՄԱՅԻՍԻ 23-ին, ՇԱՐԱԹ, Մայր Աթոռ ժամանեց Միավորված Արարական Ռեսպուբլիկայից (Սիրիական շրջան) և ԱՄՆ-ից Հաստատանում հյուր գտնվող քսան հայերից բաղկացած տուրիստական մի խումբ: Նրանք եղան Մայր Տաճարում, եկեղեցահնագիտական թանգարանում և Վեհարանում, որտեղ նրանց ընդունեց Վեհափառ Հայրապետը: Նրանց ցանկության ընդառաջելով, ցույց տրվեցին Մայր Աթոռի տպարանական և Ավագ Խորանի մարմարապատման աշխատանքները:

Հյուրերը եղան նաև Հոգևոր Ճեմարանում, ծանոթացան ուսանողական կյանքին, զրուցեցին ուսանողների հետ, վերատեսուչ սըրբազանը նրանց տվեց Հոգևոր Ճեմարանի կյանքի մասին անհրաժեշտ բացատրություններ:

ՄԱՅԻՍԻ 24-ին, ԿԻՐԱԿԻ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին ժամանեցին Սովետական Միության հետ բարեկամության Սենեգալի ընկերության նախագահ Աբդուլ Լաթիֆ Գեյներ և Քենիայի քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների Կահիրեի կոմիտեի քարտուղար Վիլյամ Օքելոն: Սև Աֆրիկայի հյուրերը Մայր Աթոռում դիտեցին Մայր Տաճարը, պեղումները, թանգարանը և Էջմիածնի տեսարժան այլ վայրերը:

